

Prof. Dr. Muhsin KAYA ile Söyleşi...

Söyleşiyi Yapan: Prof. Dr. Ali ÖZDEN

■ İlk ve orta eğitiminizi nerede gördünüz? Çocukluk döneminizden kısaca söz eder misiniz?

Diyarbakır'ın Kulp ilçesine bağlı Şeyhbuban köyünde 1966 yılında doğdum. İlk okulu aynı köyde okudum. Orta okulu Kulp Orta Okulu ve Liseyi Kulp Lisesi (1. ve 2. sınıflar) ve Diyarbakır Ziya Gökalp Lisesinde (3. sınıf) okudum. İlk okuldayken köyümüzde elektrik yoktu. Akşamları lambayı indirip lambanın önünde ders çalışıyordum. Bir taraftan okula giderken, diğer taraftan çobanlık yapıyordum. Köyümüzde her ev sırayla bir gün köyün hayvanlarını güdüyordu. Bizim sıramız geldiğinde hafta içi olduğunda öğretmenden izin alarak ve hafta sonu olsaydı izinsiz çobanlığa gidiyordum. Benim ana dilim Zaza'ca olduğu için, ilkokulda benim en önemli problemim Türkçe konuşmaktı. Okulda bir taraftan ders yaparken diğer taraftan dil öğreniyorduk. Ayrıca eğitim yılının önemli bir kısmında derslerimiz boş geçiyordu. Tek derslikli sınıfta birinci sınıftan beşinci sınıfa kadar tüm sınıflara tek öğretmen ders anlatıyordu.

Orta okulda da branş öğretmenlerimizin önemli kısmı yoktu. Ders boş geçmesin diye bazen ilçede görevli memurlar gelip bir kısım dersleri anlatıyordu. Lise yıllarında özellikle okullardaki siyasi kavgalar nedeniyle eğitim sıklıkla aksıyordu. Bir kısım öğrenciler derslerden ziyade siyasi faaliyetlerde bulunuyordu. Yukarıda anlattıklarına bakılırsa hayata hep geriden başlamak durumunda kaldım.

■ Tıp eğitimi aldığınız döneme ait hocalarla ilgili unutamadığınız anlarınızdan kısaca bahsedebilir misiniz?

Diyarbakır Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden 1990 yılında mezun oldum. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Kliniğinden 1995 yılında Dahiliye ihtisasını ve 2000 yılında Gastroenteroloji ihtisasını aldım. 1999 yılında hocam Prof. Dr. Ali Özden'in yardımı ve teşvikiyle Amerika Birleşik Devletleri MAYO Clinic'de kolestazla ilgili çalıştım.

Tıp Fakültesinde eğitimimiz kötü değildi. Özellikle Biyokimya hocamız olan Rahmetli Güneri Erdem hocayı hep hatırlarım. Derslerde hep tepegöz kullanır ve dersin sonunda mutlaka birkaç cümleyle kendi özel hayatından bahsederdi. Ayrıca Histoloji ve Embriyoloji hocamızın anlattıklarından kimsenin bir şey anlamamasını hatırlarım. Benim akademik hayatımda en etkili olan hocamın Prof. Dr. Ali Özden olduğunu her zaman söylerim. Bunu ikrar etmek benim için kadirşinaslığın gereğidir. Ali hoca benim bildiğim Anadolu'dan gelmiş (isimleri bende kalsın) ve arkasında 'kutsal güç olmayan' birçok hekimin akademik hayatta yükselmesi önündeki engelleri kaldırmada katkısı olmuştur.

■ Geriye baktığınız zaman üniversite hayatınızla ilgili olarak gerçekleşmeyen neleri görüyorsunuz?

Geriye doğru baktığımda Üniversite hayatımla ilgili gerçekleşmeyen önemli hususlardan biri üniversitedeyken yabancı dil öğrenmeye yeterince önem vermememdir. Yurt dışına gittiğiniz zaman Ortadoğu halkları arasında yabancı dil bakımından en geride olanların başında Türkiye halkı olduğunu fark edersiniz.

■ Bugünkü üniversiter yaşamı, 60'lı yıllarla mukayese ettiğinizde hangi farklılıklar ortaya çıkmaktadır?

Bugünkü Üniversite eğitim sisteminde eskiye göre en önemli farkların başında bilgiye ulaşım kolaylığıdır. Eskiden sadece Türkiye'nin belirli kütüphanelerindeki (örneğin YÖK kütüphanesi) dergilere ulaşım bir makale bulma şansınız varken, şimdi Dünyadaki tüm dergilere birkaç bilgisayar tuşuna basarak anında ulaşma şansınız vardır.

■ Pozitif bilimlerin toplum yaşamı üzerinde olumlu, olumsuz ne gibi etkileri var?

Pozitif bilimler insanın doğaya hakimiyetini kolaylaştırıyor. İnsanın daha fazla ve daha hızlı üretmesini sağlıyor. Yaşam konforunu arttırıyor. Ancak pozitif bilim bunun yanında doğaya ve insana son derecede zararlı da olabiliyor. Örneğin insanın bireyselleşmesi, aile ve akrabalık bağlarının zayıflaması ve toplumsal dayanışmanın azalması gibi etkileri olabiliyor. Bugün için konuşulan çevre ve atmosfer kirliliği, iklimlerin değişmesi, atmosferin aşırı ısınması, birçok canlı türünün yok olmakla karşı karşıya kalması pozitif bilimin gelişmesi sonrası artan enerji ihtiyacının karşılanması ve buna bağlı daha çok fosil yakıt kullanılması ve radyasyonun doğaya yayılmasına bağlıdır. Bunun gibi örnekler çoğaltılabilir.

■ Ulusal Gastroenteroloji kongrelerinin dünü ve bugünü karşılaştırıldığında dün neler eksikti, bugün bu eksiklikleri gidermek için ne yapmak gerekir?

Ulusal Gastroenteroloji Kongresi eskiden yeni bilgileri öğrenmenin en önemli aracıydı. Ancak internetin yaygınlaşmasıyla artık o eski önemini yitirmeye başlamıştır. Bu gün için daha çok mesleki dayanışma, hekimler arasında sosyal bağların güçlenmesi ve eski dostların birbirleriyle yılda en az bir kez de olsa hasret gidermesi aracı olmuştur.

Kongrelerde gördüğüm en olumsuz iki husus vardır. Birincisi kongrelerin giderek bilimsel faaliyetlerden uzaklaşıp daha çok kongre organizatörlerinin para kazanma aracı olmaya doğru gitmesi. İkincisi Gastroenteroloji camiası içinde maa-lesef gereksiz ve son derece yanlış bir şekilde hizipleşme ve kamplaşmaya gidildiği görünümünün oluşmasıdır. Bu hizipleşme kongrelerde konuşmacı seçiminde de önemli bir kriter olup, kongrenin kalitesini de düşürmektedir.

■ Halk neden doktoruna ve üniversitesine sahip çıkmıyor? Üniversitelerin ve hekimlerin saygınlığının azalmasındaki faktörler nelerdir?

Halkın gözünde hekimin önemi ve saygınlığının son yıllarda giderek azaldığı kanaatindeyim. Bunun başlıca iki sebebi olabilir. Birincisi hastane ve hekim sayısının artması ve hekime ulaşmanın giderek kolaylaşmasıdır. Bilindiği gibi dünyada sayısı artan her şeyin önemi azalır. İkincisi hekimler arasında ahlaki yozlaşmanın artması, etik değerlerin erozyona uğraması ve hekimlerde doymak bilmeyen para hırsının varlığıdır. Özellikle para hırsı fazla olan tüm hekimlere hatırlatmak isterim ki ne kadar kazanırlarsa kazansınlar, sadece kendileri için harcadıkları kadar zengindirler. Biriktirdikleri paranın kendilerine huzurdan çok sıkıntı, sevaptan çok günah getirebilme tehlikesi vardır.

■ Türk toplumunu bilime ve bilim insanına bakışı konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

Türkiye insanının bilime ve bilim insanına karşı mesafeli bir duruşu vardır. Bu mesafeli duruşun iki sebebi var. Birincisi toplumun cehaletten dolayı bilimin önemini yeterince algılayamamasıdır. Diğeri ise 'bilim insanı' denen zümrenin duruşuyla ilgilidir. Bu bilim insanların bir kısmı kendini her zaman toplumdan üstün görmüş, toplumu horlamış, aşağılamış, toplumun değerleriyle alay etmiş ve değerlerini küçümsemiştir. Kanaatimce toplumun bu 'bilim insanı' denen şahısları önemsemeyip değer vermemekten daha doğru bir şey olamaz.

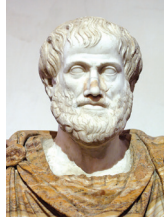
■ Türkiye'de sağlık sorunlarının çözümü konusunda önerileriniz nelerdir?

Türkiye'de sağlık sorunlarının çözümüyle ilgili son yıllarda çok ciddi gelişmeler olduğunu belirtmek isterim. Eskiye kıyasladığımız zaman özellikle dar gelirli kesimine sağlanan sağlık hizmetinde ciddi iyileşme olmuştur. Bunun teferrua-

tına girmek istemiyorum. Ancak, sadece vereceğim şu örnek bile kat edilen mesafe bakımından son derece çarpıcıdır: Eskiden bir devlet memurunun taşradan kalkıp büyük şehirlerdeki üçüncü sağlık merkezine müracaatı için geçen süreç bazen birkaç günü buluyordu. Bu gün ise haftanın her günü ve gecenin herhangi bir saatinde her vatandaş sadece TC vatandaşlık kimliğiyle istediği hastaneye gidip tedavisini oluyorsa bu büyük bir ilerlemedir.

Ancak performans sistemi beraberinde çok ciddi sorunlar getirmiştir. Performans puanının yükseltilmesi kaygısıyla gereksiz işlemlerin yapılması bazen telafisi imkansız sonuçlar

doğurabiliyor. Bunun için hekimlerin etik değerleri önemsemesi gerekir. Ayrıca hekimler ve diğer sağlık çalışanlarına yönelik yapılan fiziksel ve sözlü saldırılara karşı kanuni düzenlemelerin acilen yapılması gerekir. Bugün için kamu çalışanları arasında en korumasız olan grubu sağlık çalışanları oluşturuyor. Üniversite sınavlarında en yüksek puanı alanlar Tıp Fakültelerini tercih ediyor. Bugün için doktorların darp edilmesiyle ilgili her zaman haber duyulduğu halde, hukuk camiasından bu tür haberler kolay çıkmaz. Dolayısıyla hekimin saygınlığının ve kanuni güvencesinin artırılması gerekir. Saygılarımla...

ARISTOTELES
(MÖ 384-MÖ 322)

Akıllı insan, düşündüğü her şeyi söylemez,
ama her söylediğini düşünür.